

[Christmas Møller.]

Vegne at gøre Stillingen op, saaledes som vi ser den. Jeg skal om de forskellige store Spørgsmaal sige følgende:

Jeg tror, det maa erkendes, saaledes som mit Partis finansielle Ekspert Gang paa Gang har udtrykt det, at Statens Finanser i det store og hele er i Orden, at Statens Indtægter i Forhold til Statens Udgifter for de to Finansaar, det her drejer sig om, det, der lige er sluttet, og det, vi nu er inde i, vil vise sig at være tilfredsstillende. Jeg tror endvidere, man har Lov til at sige, at den høje Regering i hvert Fald kommer til at dele Æren herfor med Oppositionen, idet det ikke kan nægtes, at det ogsaa skyldes Oppositionens Villighed til, hver Gang ekstraordinære Foranstaltninger blev gennemført, da ogsaa at gennemføre de Indtægtslove, som naturnødvendigt kædedes dertil, og at det er gaaet saaledes for Regeringen, at ofte er Udgiftslovene faldet bort, men de ekstraordinære Indtægtslove er ved at blive mere eller mindre permanente. Jeg tror, man endvidere har Lov til at sige til den høje Regering, at den ogsaa paa anden Maade kan takke Oppositionen for sit heldige finansielle Resultat, idet Regeringen paa en Række Omraader har ønsket betydelig større Udgifter, end der er gennemført.

Hvad det statsfinansielle Omraade angaar, vil jeg kun endnu en Gang henstille til Regeringen at lade foretage den Undersøgelse af hele Statsbanernes Økonomi, som først og fremmest det ærede Medlem Hr. Korsgaard har slaaet til Lyd for objektivt burde gennemføres.

Men er saaledes Statens Finanser, hvad Statsregnskabet, Finansloven og Tillægsbevillingsloven for det forløbne Aar og Finansloven for indeværende Aar viser, vel i Orden, kan det ikke nægtes, at paa det langt vigtigere Omraade, Spørgsmaalet om Erhvervenes, først og fremmest Landbrugets, Stilling er Forholdene fortsat særdeles mørke og usikre.

Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch pralede, kan jeg næsten sige, af den Række af planøkonomiske Foranstaltninger, som vi er kommet ind i — det ærede Medlem nævnte Valutaordningen, Sukkerordningen, Kartoffelordningen, Kornordningen og andet —, og ikke kunde det falde mig ind at nægte, at Økonomien i Verden er blevet en anden og vor med den. Det kunde heller ikke falde mig ind at benægte, at om der var et andet Flertal her i Salen, vilde det ogsaa være nødvendigt at foretage Statsindgreb. Naturligvis. Vi benægter heller

ikke, at frem i Tiden vil Statsindgreb være nødvendige i større Udstrækning, end vi, der er opvokset og oplært i en liberal Tidsalder, egentlig sætter Pris paa; vi maa anse dem for nødvendiggjort ved de Indgreb og de Anslag, som man fra fremmede Landes Side foretager over for os.

Det ærede Medlem har fuldstændig Ret i sin Bedømmelse af det statsbetonede i Konservatismen og behøvede aldeles ikke at tale om Nürnbergerkram i Anledning af Konservatismen — naar jeg tænker paa Socialismen og dens Historie, saa er det snart sagt Nürnbergerkram det hele. Men det, der er Spørgsmaalet, er at forene Statsindgreb, som paa Grund af ydre Omstændigheder er nødvendige, med den Frihed indadtil for den enkelte til at arbejde sig frem, som efter vor Opfattelse er saa nyttig, og vel kan det ærede Medlem prale med Planøkonomi, Statsindgreb og meget andet, men spørger jeg ham, om Tingenes Tilstand her i Landet, beskæftigelsesmæssigt, arbejdsløsheds-mæssigt o. s. v., ikke er en saadan, at der staar meget tilbage at ordne, saa vil det ærede Medlem ikke kunne benægte, at det gør der. Og spørger jeg det ærede Medlem, om de Forslag gennemført, som han beklagede sig over var standset, vilde have givet stor Ændring i det erhvervsmæssige Billede af Danmark i Dag, saa tror jeg, det ærede Medlem, Sandheden i Ære, maa svare: Nej, stor Ændring vilde det ikke have givet.

Thi Sandheden er den, at der ikke fra Regeringens Side i denne Samling saa lidt som i tidligere har foreligget Forslag af et saadant Omfang, at de i stor Udstrækning havde kunnet ændre det Forhold, at i Danmark er Stillingen den, at først naar Landets Hovederhverv, Landbruget, har taalelige Rentabilitetsforhold og Driftsforhold, først da er Beskæftigelsen og Arbejdet i de øvrige Erhverv ogsaa tilfredsstillende.

Jeg gentager mit Spørgsmaal med Hensyn til Valutaattestsystemet. Jeg maa maaske have Lov til at sige til det ærede Medlem Hr. Krag, som vendte sig saa voldsomt mod denne Lovgivning, at formaalstjenligt vilde det være, om det ærede Medlem vilde sige, hvad han da vil sætte i Stedet, og meget formaalstjenligt vilde det unægtelig ogsaa være, om det danske Landbrug, hvis Repræsentanter har arbejdet paa Valutacentralsystemets Grund, gav Udtryk for, hvad der skal sættes i Stedet. Dette Spørgsmaal stilles ikke nogle faa Maaneder inden Systemets Ophør, men det stilles omtrent to Aar eller i hvert Fald halvandet Aar, før vi skal træffe en ny Afgørelse paa dette Omraade, og jeg stiller det med Vilje